

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ТАВРІЙСЬКІ ФІЛОЛОГІЧНІ
НАУКОВІ ЧИТАННЯ»**

28–29 січня 2022 р.

Видавний дім
«Гельветика»
2022

УДК 80(063)
Т13

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Казарін Володимир Павлович (Голова) – професор кафедри слов'янської філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, доктор філологічних наук, професор;

Семенець Ольга Сергіївна (Секретар) – завідувач кафедри зарубіжної філології Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук;

Бессараб Олександр Володимирович – проректор за науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук;

Гнедкова Олена Геннадіївна – доцент кафедри зарубіжної філології Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат педагогічних наук, доцент;

Дрига Ірина Миколаївна – доцент кафедри східної філології Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук, доцент;

Кузьміна Світлана Леонідівна – директор Інституту філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, доктор філософських наук, доцент;

Куц Наталія Валеріївна – доцент кафедри слов'янської філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук, доцент;

Попова Олена Анатоліївна – завідувач кафедри слов'янської філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат педагогічних наук, доцент;

Свенцицька Еліна Михайлівна – професор кафедри слов'янської філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, доктор філологічних наук, професор;

Сеітяг'яєва Таміла Решатівна – завідувач кафедри східної філології Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат філологічних наук.

Таврійські філологічні наукові читання: матеріали
Т13 міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 28–29 січня
2022 р. – Київ : Таврійський національний університет імені
В. І. Вернадського, 2022. – 212 с.

ISBN 978-966-992-741-5

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Таврійські філологічні наукові читання», яка відбулася на базі Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського 28–29 січня 2022 р.

УДК 80(063)

ISBN 978-966-992-741-5

© Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2022

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Бондарева О. Є.

Фемінна версія маскулінної біографії
(«Таїна буття» Тетяни Іващенко)..... 8

Герасименко Н. В.

«Вугледар – 2099» М. Гримич і антиутопія
в сучасній українській літературі..... 13

Гурдуз А. І.

Концепт свободи в трилогії Ярини Каторож «Палімпсест»..... 18

Дружинець М. Л., Філімончук Я. В.

Гендерні особливості мовлення молоді Північної України:
вокальна орфоепія 22

Єльнікова Н. І.

Девіантна комунікація як об'єкт дослідження
мовознавчих студій 27

Калинчук А. М.

Ранні шевченкознавчі розвідки Михайла Возняка: пролегомени..... 31

Папіш О. О.

Гендерний аналіз назв закладів харчування міста Херсона 38

Попич Л. В.

Лінгводидактичні можливості новел Василя Стефаника
під час вивчення лексикології в середній школі..... 41

Присівок Д. В.

Війна як світоглядна криза в романі В. Маркуса
«Сліди на дорозі»..... 46

Процюк Л. Б.

Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ ст.:
специфіка конфлікту та характеротворення
(досвід Бориса Грінченка та Людмили Старицької-Черняхівської)..... 50

Ципердюк О. Д.

Стильові домінанти проповідей Григорія Хомишина 54

Чорний І. В.

Ідеологічна парадигма дитячих детективів А. Кокотюхи..... 59

НАПРЯМ 2. СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Аскерова І. А.

Особливості семантичної еволюції пол. *nostalgia* 62

НАПРЯМ 3. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Бережна М. В.

Психолінгвістичний архетип «Ментор» 67

Василенко Д. В., Казмірук А. В.

Афіксоїди англомовної військової лексики 71

Вольфовська О. О.

Просодичні характеристики вітальних промов сучасних політичних діячів Німеччини 76

Yefremova N. V., Boichuk V. M.

Phraseological means of expressing pessimism in pessimistic utterances 80

Zhyhadlo O. Yu.

Politeness and English courtroom discourse..... 84

Зубач О. А.

Дискурсивні аспекти дослідження комічних текстів 88

Орел І. І.

Генетична класифікація фразеологізмів авторського походження... 90

Сологуб Л. В.

Тактика графічно-видільної візуалізації у сучасному науково-дидактичному дискурсі 95

НАПРЯМ 4. ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Артьомцев О. В.

Особливості відтворення німецьких термінів транспортної галузі українською мовою..... 100

Hurko O. V.
Translation aspect of female connotative neutral words and phrases 104

Ренська А. Д.
Особливості українсько-турецького перекладу
(на матеріалі перекладацької діяльності Агатангела Кримського)..... 107

Синегуб С. В.
Відтворення імплікованої семантики німецької дієслівної лексики
українською мовою 112

Солюк М. М.
Прономіналізований числівник «один» як засіб вираження категорії
означеності / неозначеності в перекладі німецькою мовою 116

НАПРЯМ 5. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

Саркісова І. А.
Теоретичні рефлексії епістолярного жанру 120

Чернявська О. К.
Автобіографізм як науковий термін 124

НАПРЯМ 6. ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Alizade S.
The problem of personality and social reality in historical poems
in which the image of Samad Vurgun was created..... 129

Рева І. А.
Особливості психологічної авторської структури тексту
в поемі «Паломництво Чайльд-Гарольда» Дж. Г. Байрона 135

Советна А. В.
Bildungsroman в літературі чикана..... 140

Чорна В. Л.
Постать Шарлотти Бронте в рецепції Лори Роуланд 144

НАПРЯМ 7. ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Нешута О. В.
Переклад поеми «Реквієм» Анни Ахматової як форма естетичної
рецепції британського письменника Дональда Майкла Томаса 147

НАПРЯМ 8. ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

Isayeva R.

Lexical repetitions in additional constructions as a means of lexical-semantic communication 152

Кузьмич А. О.

Мовна гра як об'єкт лінгвістичних досліджень 154

Ніколаєску Е. В.

Поняття «мова» і «мовлення» у сучасній лінгвістиці 157

НАПРЯМ 9. МОВА І ЗАСОБИ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Самчук Л. С.

Прецедентні феномени в політичному дискурсі (на матеріалі промов Володимира Зеленського) 161

НАПРЯМ 10. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Жовтані Р. Я., Голомідова Л. В.

Формування німецькомовної комунікативної компетенції в здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 242 «Туризм» 165

Місеньова В. В.

Особливості субкультурного комунікативного стилю в умовах глобалізації 169

НАПРЯМ 11. ЖУРНАЛІСТИКА

Бабенко В. С.

Репрезентація сексуальності в медіа 174

Любченко Ю. В.

Людиноцентризм у сторітелінгу: аудиторне сприйняття 178

Приступенко Т. І., Євдокименко І. М.

Українські реалії свободи слова 181

Сидоренко Н. М., Дубецька О. О.

Преса для дітей різних народів на території Наддніпрянщини початку ХХ століття 187

Старкова Г. В.

Реакція на запровадження в Україні військового обліку
для жінок у медіа та мемах 192

Супрун В. М., Томашевський І. В.

Спортивна журналістика в сучасному медіадискурсі України 196

НАПРЯМ 12. ЛІНГВОДИДАКТИКА ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ МОВ

Білозерська В. В.

Онлайн-ігри як сучасний спосіб вивчення англійської мови
у дистанційному форматі..... 199

Варешкіна Н. В.

До проблеми викладання курсів практичної
та теоретичної граматики..... 202

Ловчук Ю. Ю.

Розвиток розумових вмінь вищого порядку під час аудіювання
іншомовних текстів 207

Старкова Г. В.,
*кандидат культурології,
доцентка кафедри управління соціальними комунікаціями
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця*

РЕАКЦІЯ НА ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ЖІНОК У МЕДІА ТА МЕМАХ

Запити «військовий облік для жінок», «військовий облік жінок» і подібні досягли пікової позначки у Google Trends 19–25 грудня 2021 року, хоча раніше інтерес до них рідко перевищував нуль.

11 жовтня минулого року Міністерство оборони України видало наказ, який містив розширений список професій жінок, зобов'язаних перебувати на військовому обліку. До переліку включили 45 спеціальностей і 76 видів трудової діяльності. Зокрема, робітниці сфери медицини, різноманітні науковиці та менеджерки, медійниці, бібліотекарки, перекладачки, фінансистки [1]. 17 грудня документ набув чинності. Громадянки України віком від 18 до 60 років з відповідних сфер трудової діяльності мають стати на військовий облік до кінця 2022-го. Після цього терміну за ухилення штрафуватимуть.

Наказ викликав суспільний резонанс. 23 грудня на сайті президента опублікували петицію №22/130110-еп «ЗНУЩАННЯ НАД ЖІНКАМИ! НЕ ПОВИННІ УСІ ЖІНКИ ЯКІ МАЮТЬ СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ТА/АБО ПРОФЕСІЮ БУТИ ВІЙСЬКОВО-ЗОБОВ'ЯЗАНИМИ!!!» з пропозицією його скасувати [2]. За чотири дні вона набрала необхідні для розгляду президентом 25 тисяч голосів [3].

17 січня 2022 року Володимир Зеленський надав відповідь. Він звернувся до міністра оборони Олексія Резнікова «з проханням невідкладно і комплексно опрацювати порушене у петиції питання, приділивши особливу увагу вирішенню таких питань, зокрема:

суттєвому уточненню (скороченню) переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідною військово-обліковою спеціальністю, згідно із яким жінки беруться на військовий облік

військовозобов'язаних, з урахуванням реальних потреб оборони держави;

впровадженню сучасних цифрових технологій у процедури постановки на військовий облік з метою уникнення обов'язкової особистої присутності жінок під час постановки на облік у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки;

врегулюванню питання порядку проходження медичного огляду під час постановки на військовий облік жінок;

застосуванню виважених підходів щодо адміністративної відповідальності за несвоєчасну постановку на військовий облік військовозобов'язаних жінок до завершення процесу остаточного врегулювання згаданої процедури» [2].

21 січня Міноборони надіслало на погодження до Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та Служби зовнішньої розвідки України нову редакцію наказу щодо взяття на військовий облік жінок. Тепер визначено 14 спеціальностей та 6 професій, «здобуття та отримання яких передбачає постановку на військовий облік» [4]. У публікації пресслужби відомства зазначається, що переважно йдеться про спеціалісток у сфері медицини, електроніки, зв'язку, метрології та картографії, фінансів, бухгалтерського обліку та аудиту.

Компанія Gradus Research дослідила найрезонансніші теми грудня 2021 року та з'ясувала, що «медіа розповідали про вторгнення в Україну, а людям запам'яталось про військовий облік для жінок» [5]. Так, на телеканалах та в онлайн-виданнях багато обговорювали можливе широкомасштабне вторгнення Збройних сил Російської Федерації в Україну, поширення штаму COVID-19 «Омікрон», зустріч президентів США Джо Байдена та РФ Володимира Путіна. Натомість українцям у вказаний період найбільше запам'яталися теми про військовий облік для жінок, «ковідну тисячу» та можливе вторгнення РФ.

«З березня-квітня все це планувалось, а жінки дізнались у грудні з мемчиків у соцмережах», – іронізує Тетяна Рудзінська, одна з коментаторок під тематичним дописом на фейсбук-сторінці «Гендер в деталях». Керівниця цього експертного ресурсу Тамара Злобіна звертає увагу на непродуманість наказу Міноборони. На її думку, документ «прийняли й опублікували без необхідної підготовки суспільства і виконавців» [6].

Цю тему зачіпали на телебаченні. За даними огляду теле-тижневиків 26-28 грудня, ЗМІ критикували владу за «відсутність жодних роз'яснень» (ICTV), охрестили наказ Міноборони «новацією, яка під фінал року просто збила з ніг» («1+1»), лякали глядачок формулою «зі зручних офісів в окопи» («Україна») [7].

«Всі телеканали, які висвітлювали цю тему, розповіли про штрафи для жінок, які не стануть на облік вчасно, та перераховували професії, які потрапили у перший перелік. А от про інші зобов'язання, пов'язані з військовим обліком (інформувати про зміну місця проживання та сімейного стану, проходити медкомісію раз на п'ять років) розповіли лише в програмі ICTV.

«Україна» тим часом вирішила зіграти на класовій нерівності. У програмі перерахували дружин топчиновників та нардепок, чия освіта потрапляє у перелік професій, придатних до обліку. Після цього журналісти каналу висловили сумнів, що названі жінки з'являться у військкоматах, хоча самих їх не спитали» [7]. Водночас у всіх тижневиках 26-28 грудня «пояснили різницю між обліком і призовом, закликали чекати подальших пояснень і «не штурмувати військкомати» [7].

У телетижневиках на «1+1» та ICTV навіть показали меми щодо військового обліку для жінок. Не відставали й інтернет-видання. Загальноукраїнські та місцеві інформаційні ресурси, серед яких BBC NEWS Україна, LIGA.net, Діло.ua, «Главком», «Апостроф», «Сьогодні», «Дзеркало тижня», «24 канал», ТСН, «Факти», «Еспресо», опублікували добірки тематичного фольклору. OBOZREVATEL присвятив мережевій творчості два матеріали.

Багато зразків у добірках онлайн-видань тотожні, що підтверджує їх приналежність до власне мемів [8, с. 43]. Контент-аналіз показує, що вони переважно використовують стереотипи щодо поведінки жінок («Да 20 закончим? Мене на маникюр еще», «Дзвоните женсчине, запишете її на безкоштовні нохті і там повестку вручаєте», «Мені одну каву Латте з миндалевим молоком на тростяному цукрові!» – «Дома будеш умнічать!») і стосунків подружжя («Милий, у мене дві смужечки» – «То ти тепер молодший сержант?», «Любовь – это... отнести любимую в военкомат», «Любий, мене мобілізували» – «Ми всім барбершопом пишаємося тобою»). Також жартували про непослідовність рішень влади («2019: «надо просто перестать

стрелять», 2021: Жінки низки професій повинні будуть стати на військовий облік»), абсурдність списку професій та вікових обмежень, терміни облікування та передбачені штрафи, небажання співробітників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки («військкоматів») обліковувати жінок. Водночас не помічено жодного популярного інтернет-мему, який можна витлумачити як однозначне засудження військового обліку жінок в Україні, заклик до ігнорування чи скасування наказу Міноборони.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних : Наказ Міністерства оборони України від 11.10.2021 р. № 313. URL: https://www.reestrnpa.gov.ua/REESTR/RNAweb.nsf/wpage/doc_card?OpenDocument&ID=1BCEF308745D8BCFC22587A60039C0DE (дата звернення: 21.01.2022).

2. Рашевченко Я. Знущання над жінками! Не повинні усі жінки які мають спеціальність та/або професію бути військовозобов'язаними!!! : електронна петиція від 23.12.2021 р. № 22/130110-еп. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/130110> (дата звернення: 21.01.2022).

3. Військовий облік для жінок. Зеленський закликав скоротити перелік професій. *Детектор медіа*. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/28825/2022-01-18-viyskovyy-oblik-dlya-zhinok-zelenskyy-zaklykav-skorotyty-perelik-profesiy/> (дата звернення: 21.01.2022).

4. Міністерство оборони направило на погодження нову редакцію наказу про військовий облік жінок. *Міністерство оборони*. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2022/01/21/ministerstvo-oboroni-napravilo-na-pogodzhennya-novu-redakcziyu-nakazu-pro-vijskovij-oblik-zhinok/> (дата звернення: 21.01.2022).

5. Gradus: медіа розповідали про вторгнення в Україну, а людям запам'яталось про військовий облік для жінок. *Gradus Research Company*. URL: https://gradus.app/documents/132/Gradus_

Media_reach_vs_Memory_Dec_2021.pdf (дата звернення: 21.01.2022).

6. Для того, щоб з наказом Міністерства оборони про військовий облік жінок... *Гендер в деталях*. URL: <https://www.facebook.com/genderindetail/posts/2177434185768596> (дата звернення: 21.01.2022).

7. Любарець А. Парад мольфарів і воскресіння з Ахметовим. Огляд телетижневиків 26–28 грудня 2021 року. *Детектор медіа*. URL: <https://detector.media/teletizhneviki/article/195404/2022-01-09-parad-molfariv-i-voskresinnya-z-akhmetovym-oglyad-teletyzhnevukiv-2628-grudnya-2021-roku/> (дата звернення: 21.01.2022).

8. Старкова Г. Сучасний фольклор і медіаграмотність: точки дотику. *Зб. статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи»*. Київ. : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. С. 41–53 (дата звернення: 21.01.2022).

Супрун В. М.,

*доктор філологічних наук,
професор кафедри журналістики та українознавства
Національного університету водного господарства та
природокористування*

Томашевський І. В.,

*студент спеціальності «Журналістика»
Національного університету водного господарства
та природокористування*

СПОРТИВНА ЖУРНАЛІСТИКА В СУЧАСНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ УКРАЇНИ

Мас-медійна галузь постійно перебуває на передовій усіх суспільних процесів, тому закономірно, що повсякчас трансформується відповідно до запитів соціуму. Сучасна соціокомунікаційна сфера, на жаль, винесла за дужки свого розвитку